

SOCIOLOGJIA

Për klasën e XI-të Gjimnaz i shkencave shoqërore

Hyrje

Sociologjia edhe pse është shkencë relativisht e re ka zgjuar interesim te njerëzit. Sot interesimi është duke u rritur edhe më shumë. Problemet dhe vështërsitë që po shfaqen në vendet në zhvillim dhe në vendet e zhvilluara për sakat të ndryshmeve tekniqe dhe teknologjike janë fakte të mjaftueshme për rëndësinë e të mësuarit të sociologjisë.

Sociologjia është e dobishme për çdo nxënës se mundëson të kuptuarit e drejtë të shoqërisë njerëzore dhe të fenomeneve të saja që ndodhin në të. Mundëson kreativitet mendor në tërësinë e marrëdhënieve njerëzore dhe të proceseve shoqërore.

Lënda e sociologjisë në shkollën e mesme dhe të lartë mësohet vetëm në klasën XI në gjitha drejtimet e gjimnazit me dy orë në javë respektivisht 74 orë në vit.

Plani dheprogrami të sociologjisë për klasat e XI të gjimnazit të përmbajë njohuri të mjaftueshme për nxënësit përkitazi me konceptet kryesore të shoqërisë njerëzore.

Qëllimet

Përmes të mësuarit të lëndës së sociologjisë në klasën XI të drejtimeve të gjimnazit të përgjithshëm dhe të drejtimit të shkencave natyrore do të arrihen këto qëllime:

1. Që gjatë shtjellimit të temave nxënësve t'u jepen njohuri të mjaftueshme për konceptet e ndryshme shoqërore
2. Që nxënësit t'i kuptojnë rrjedhat e zhvillimit parcial dhe global të shoqërisë njerëzore.
3. Që të nxisë kreativitet mendor dhe praktik për raporte të shëndosha shoqërore;
4. Që të jetë në gjendje t'i identifikojë dukuritë negative aktuale në shoqëri dhe t'i luftojë ndërsa ato positive t'i avansojë;
5. T'i zhvillojë proceset kognitive në shtjellimin dhe kuptimin e proceseve shoqërore;
6. T'i thellojë dhe t'i zbatojë njohuritë e fituara në rrjedhat shoqërore

Objektivat e përgjithshme dhe specifike

Objektivat për lëndën e sociologjisë për klasën e XI të gjimnazit të përgjithshëm dhe të drejtimit të shkencave natyrore do të ishin:

- 1. Të krijojë njohuri shkencore për transformimin e shoqërisë njerëzore në të kaluarën dhe të hap rrugë për zhvillimin e sotëm shoqëror;**
  - 1A. Të krijojë njohuri të mjaftueshme për zhvillimin e mendimit sociologjik dhe të sociologjisë si shkencë shoqërore si dhe për metodologjinë e hulumtimit të lëndës së saj;
- 2. Ta mundësojë integrimin e individit në rrjedhat e mirëfillta të zhvillimeve shoqërore;**
  - 2A. Të fitojë njohuri për raportet individ – grup – shoqëri dhe për grupet e tjera shoqërore;
- 3. Të shpjegoj fenomenet dhe proceset shoqërore**
  - 3A. Të gjykoj drejt për fenomenet dhe proceset shoqërore pa marrë parasysh ato a janë pozitive apo negative;
  - 3B. Që fenomenet shoqërore të mos trajtohen dhe të analizohen vetëm nga një dimension por të trajtohen si fenomene shumëdimensionale;
- 4. Të kuptuarit e sociologjisë do ta mundësojë shmangien nga interpretimet personale të rrjedhave shoqërore.**
  - 4A Ta kuptojë esencën, rolin dhe rëndësinë e institucioneve shoqërore dhe të jetës së institucionalizuar
- 5. Të japë mendime për tejkalimin e problemeve dhe të vështërsive shoqërore.**
  - 5A Të kuptojë drejtë shtresëzimin shoqëror dhe konfliktet që ndodhin në shoqëri dhe të bëjë të mundshmen e tij për parandalimin e konflikteve.
- 6. T'i kuptoj proceset normale të zhvillimit të shoqërisë bashkëkohore.**
  - 6A. Të kuptoj që ndryeshshmëria në kulturë dhe në format e tjera të vetëdijës të jenë pasuri shpirtërore e jo burim i konflikteve.

Struktura programore

Kategoritë	Nënkategoritë dhe numri i orëve	Përmbajtja programore (njësitë mësimore)	Rezultatet e pritura	ndërlidhja
Përkufizimi i sociologjisë dhe metodat e studimit	<p>Lënda e sociologjisë dhe metodat e hulumtimit sociologjik</p> <p>11 orë 14.86%</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rrethanat shoqërore dhe historike të krijimit të sociologjisë si shkencë • Sociologjia shkencë e krizës shoqërore • Ç'është sociologjia? • emri dhe definimi i sociologjis, marrëdhëniet e sociologjisë me shkencat tjera. • Metodatat e të vërejturit dhe eksperimentit • Metoda e anketës dhe e intervistës • 	<p>- Nxënësi është në gjendje të përshkruajë ngjarjet në procesin e krijimit të sociologjisë -cila është lënda e sociologjisë dhe rrethanat shoqërore-historike të krijimit të saj cilat janë disiplinat kryesore të sociologjisë, arësyet e krijimit të tyre si dhe pse ka sociologjia lidhje të ngushta dhe ndihmohen me shkencat e tjera si : me historinë, shkencat ekonomike, psikologjinë</p> <p>- dallon të vërejturit shkencor nga të vërejturit e zakonshëm. Llojet e të vërejturit. Roli i eksperimentit në hulumtimet sociologjike.</p> <p>- di për secilën metodë kur të përdoret dhe cila prej tyre të përdoret .Di për përparësitë por edhe për të metat e secilës metodë veç e veç.</p>	<p>Me historinë, psikologjinë, antropologjinë, shkencat ekonomike, politike dhe juridike.</p>

<p>Historiku i mendimit mbi shoqërinë Përfaqesu esit krye sorë të mendimit sociologjik</p>	<p>Zhvillimi i mendimit sociologjik</p> <p>5 orë 6.75%</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Platoni, Aristoteli, Ibn-Khalduni • Forcat intelektuale dhe zhvillimi i teorisë sociologjike (iluminizmi, Sen Simoni, O.Kontit, E. Dyrkemi • Burimet e sociologjisë gjermane (Marksi, Veberi, Zimli) • Sociologjia britanike(Spenseri) • Sociologjia italiane (Pareto e Moska) • Fillet e sociologjisë amerikane (V.G. Samner, « Shkolla e Çikagos, R. Park) • Teoritë bashkëkohore sociologjike • Funksionalizmi • Strukturalizmi • Marksizmi bashkëkohor-teoria e konfliktit • Fenomenologjia sociale dhe interaksionizmi simboli 	<p>-Nxënësi duhet të dijë se cili janë menditmarët soicalë para themelimit të sociologjisë si shkencë e ve[antë shoqërore, pastaj rrethanat historike dhe shoqërore që nxisin lindjen e sociologjisë së shkencë e krizës</p> <p>-të jetë në gjendje të kuptojnë se ku qëndrojnë dallimet në mënyrën e shpjegimit të shoqërisë në kohërat e ndryshme.</p> <p>Të dijnë se cili ishte kontributi i secilit sociolog në shpjegimin e shoqërisë dhe të fenomeneve të saja.</p>	<p>Me historinë, me filozofinë, me shkencat politike, me letërsinë e biologjinë.</p>
---	--	---	---	--

		<ul style="list-style-type: none"> • Teoria feministe		
--	--	--	--	--

<p>Përkufizi mi shke ncor i shoqerisë njerëzore</p>	<p>Shoqëria njerëzore dhe struktura e saj</p> <p>17 orë 22.98%</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Shoqëria njerëzore dhe zanafilla e saj • puna dhe ndarjet e punës si forma kryesore të veprimtarisë shoqërore • raportet individ-grup - shoqëri. • fenomenet dhe proceset shoqërore • grupet shoqërore • klasifikimi i grupeve shoqërore • familja dhe zhvillimi i saj • funksionet e familjes në shoq. bashkëkohore • format primitive të grupeve etnike (horda, gjinia dhe fisi) • populli • kombi • dukuritë negative në raportet në mes të kombeve 	<p>-Nx. duhet të kuptojnë se shoqëria është një totalitet i gjërë i marrëdhënieve shoqërore dhe se shoq. ka kaluar nëpër faza të ndryshme të zhvillimit të saj.</p> <p>-duhet të dijë se puna është aktivitet i vetëdijshëm, ,i qëllimshëm i planifikuar i njeriut edhe burim i pasurisë së tij;</p> <p>-duhet të dijnë se ndarjet e punës(natyrore, shoqërore dhe teknike)mundësojnë zhvillimin e shoqërisë;</p> <p>që shoqëria është mjaft heterogjene dhe përbëhet prej grupeve të llojllojshme shoqërore, ku se cila e ka rëndësinë e vet.</p> <p>- të dijë se çka janë fenomenet shoqërore dhe çka janë proceset shoqërore dhe dallimet mes tyre;</p> <p>- në socializimin e individit rol të rëndësishëm ka familja, rrethi shoqëror, shkolla, masmediat etj.</p> <p>- familja si grup i rëndësishëm shoqëror gjatë zhvillimit të shoq. njerëzore ka kaluar nëpër disa forma; nx. duhet t’i kuptojnë funksionet e familjes por edhe divorcin si dukuri mjaft e pranishme(prezente);</p> <p>-të dijë se cilat janë karakteristikat e popullit si grup etnik;</p> <p>-të dijë se kur dhe si është formuar kombi si bashkësi njerëzore dhe cilat janë karakteristikat e tij;</p> <p>- çka kuptojmë me vetëvendosje të kombeve</p>	<p>Me historinë, shkencat ekonomike dhe politike, edukatën qytetare</p>
--	---	---	--	---

			<p>dhe çka janë minoritetet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - cilat janë dukuritë dhe tendencat negative që pengojnë zhvillimin e marrëdhënieve shoqërore, jo vetëm të kombeve të tjera, por edhe të vetë atij. 	
Struktura e shoqërisë	<p>Institucionet shoqërore</p> <p>8 orë 10.81%</p>	<ul style="list-style-type: none"> • institucionet shoqërore dhe llojet e tyre • Demokracia • Elita • Burokracia • Partitë politike 	<p>Të jetë në gjendje ta kuptojë funksionin, rëndësinë dhe respektimi e institucioneve shoqërore dhe politike e veçmas të shtetit.</p> <p>-roli, funksionimi dhe organizimi i partive politike ka rëndësi në jetën politike të njerëzve dhe të shoqërisë në përgjithësi.</p>	<p>Me shkencat politike, me historinë e shtetit dhe të së drejtës, edukatën</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • shteti-funksionet dhe ndarja e pushtetit • tipet dhe format e shtetit • shteti i së drejtës 	<p>-Të kuptojë se çka është shteti, cilat janë funksionet e tij dhe si ndahet pushteti në ligjdhënës,ekzekutiv dhe në gjyqësor.</p> <p>-dinë se ekzistojnë shumë tipe dhe forma të shtetit dhe secili i ka karakteristikat e veta.</p> <p>- të jetë në gjendje të dijë se për ekzistimin e shoqërisë demokratike duhet të respektohen dhe të plotësohen disa kushte (pluralizmi politik, respektimi i ligjit, liritë dhe të drejtat e barabarta të qytetarëve) etj</p>	qytetare.
Konflikti dhe pabarazia shoqërore	Shtresëzimi	<ul style="list-style-type: none"> • Stratifikimi social dhe mobiliteti • Prona dhe fuqia shoqërore • Format e stratifikimi social (robëria, kastat, rendet dhe klasat) 	<p>-Nxënësit duhet të njihen me rolin dhe funksionin e pronës në krijimin e shtresimit shoqëror. Stratifikimi si lloj i pabarzisë shoqërore ve[ohet me klerarki vertikale dhe dallon prej diferencimit shoqëror. Klasat shoq. janë grupe njerëzish që dallohen përnga pabarazia ekonomike. Krijues i teorisë për klasat dhe luftërat klasore është Marksi.</p> <p>- teorisë së Marksit i bëri kritikë M.Veberi duke shpjeguar se njerëzit dallohen edhe përnga statusi dhe fuqia që e kanë në shoqëri.</p> <p>- diferencat në mes të kastave dhe rangjeve</p>	Me historinë educate, qytetare, shkencat politike.

	<p>shoqëror</p> <p>7 orë 9.46%</p>		<p>janë të rregulluara me norma religjioze apo ligjore dhe cilat ishin kastat dhe rangjet në shoqëritë konkrete;</p> <p>-të dijë se burokracia është një shtresë shoq. por duhet të dijë edhe për dukurinë e burokratizmit;</p> <p>-të dijë se konflikte shoq. janë konfrontime në mes të grupeve për shkak të interesave të kundërta apo paragjykimene të ndryshme;</p> <p>-duhet ditur se ekzistojnë lloje të konflikteve shoq. të cilat gjithmonë nuk shprehen me dhunë;</p> <p>- të dijë se luftërat janëifforma të vrazhda të konflikteve dhe cilat janë llojet e tyre. 11</p>	
<p>Kultura dhe shoqëria</p>	<p>Kultura dhe format e vetëdijes shoqërore</p> <p>11 orë 16.21%</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kultura • Ç'është kultura, llojet e kulturës, subkultura dhe kontrakultura, shenja, simboli,gjuha, norma 	<p>- kuptojnë se kultura dhe shoqëria janë të kushtëzuara nga njëra-tjetra, ç'është kultura dhe funksioni shoqëror i saj;</p> <p>- cilat janë llojet kryesore të kulturës dhe çka janë subkulturat;</p> <p>-duhet të dijë se ç'është religjion dhe format</p>	<p>Me historine, filozofinë, etikën, shkencat</p>

Religjioni i Morali dhe vetëdija		<ul style="list-style-type: none"> • religjioni dhe fazat e zhvillimit hist. të religjionit • fetë monoteiste • funksioni shoqëror i religjionit • morali dhe vetëdija morale 	<p>e herëshme të besimeve;</p> <p>-te dijë se cilat janë fetë monoteiste dhe cilat janë karakteristikat e përbashkëta mes tyre;</p> <p>- të kuptojë se religjioni ka karakter shoqëror;</p> <p>-të kuptojë çka është shkenca dhe idelogjia dhe cilat janë dallimet mes tyre;</p> <p>-të dijë se ç'është e drejta dhe se ajo paraqet nivelin e zhvillimit shoqëror dhe kulturor të shoqërive konkrete;</p> <p>-të jetë në gjendje të identifikojnë komponentet e moralit dhe ndikimin e tyre në shoqëri.</p>	<p>juridike, me letërsinë.</p>
Individi dhe shoqëria	Sociopatologjia 5 orë 6.75%	<ul style="list-style-type: none"> • Konformizmi dhe alienimi • Krimi dhe ndëshkimi • Sjelljet sociopatologjike në shoqëri(narkomania, trafikimi i njerëzve dhe korrupsioni, depresioni i të rinjëve) 	<p>-të dijë se çka është konformizmi, shmangia dhe llojet e shmangies</p> <p>-të identifikojë krimin, cilët faktorë ndikojnë në kryerjen e krimeve dhe llojet e krimeve si dhe ndëshkimet.</p> <p>-të jetë në gjendje të dijë si shpjegojnë krimin teoria sociologjike dhe psikologjike</p> <p>-të kuptojë shkaqet dhe pasojat e shumanëshme të njeriut dhe të shoqërisë nga dukuritë negative siç janë: narkomania, prostitucioni dhe korrupsioni.</p>	

<p>Problemet e shoqerisë bashkëkohore, ndryshimet sociale</p>	<p>Shoqëria dhe teknologjia 4 orë</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ndikimi i faktorëve të ndryshëm në zhvillimin e shoqërisë së sotme bashkëkohore; • automatizimi dhe urbanizimi në rrjedhat e zhvillimit shoqëror; • Migrimet • Integrimet • Globalizmi • Komunikimet • Ekologjia 	<p>-të dijë se cilat janë ndryshimet më të theksuara në shoqëri dhe cilët faktorë i kanë kushtëzuar;</p> <p>-duhet të dijë se cilat janë problemet e shtimit të popullësisë në vendet e zhvilluara dhe në vendet në zhvillim dhe disa teori (teoria e Maltusit) në lidhje me këtë ç'është;</p> <p>-të dijë se si automatizimi dhe urbanizimi i ndryshojnë rrjedhat e zhvillimit shoqëror;</p> <p>-të kuptojë cilat janë pasojat e sjelljeve sociopatologjike në shoqëri (të narkomanisë, trafikimit të njerëzve dhe korrupsionit), vetë nxënësit janë në gjendje t'i të identifikojnë dhe t'i flakin dukuritë negative në rrethin e vet shoqëror.</p> <p>- duhet të dijë se grupet e ndryshme dëshirojnë ndikimin më të madh përmes formave të ndryshme e veçmas duke monopolizuar mjetet e informimit.</p>	<p>Me historinë, demografinë, shkencat juridike, ekonoimike dhe informatikën.</p>
--	---	--	---	---

ARTI funksion aliteti dhe soialiteti i tij	3 orë	Llojet dhe definimi i artit Arti krijues dhe reprodukues Socialiteteti i artit Faktorët që ndikojnë në artistin dhe veprën artistike Kiçi	Nxënësi duhet të kuptojë se ç'është arti dhe kush e krijon, funksioni dhe zhvillimi si dhe roli që luajti ai në zhvillimin e shoqërisë; cili është ndikimi i artit në shoqërinë moderne, arti tradicional dhe avangard etj. .	
---	--------------	---	--	--

Vërejtje: Arsimtarit gjatë vitit i lihen në dispozicion 2 orë. Gjatë këtyre orëve mund të trajtoj tema aktuale që kanë të karakter të përgjithshme shoqërore.

Udhëzime metodologjike

Në procesin e mësimdhënies së lëndës së sociologjisë mund të zbatohen metoda të ndryshme. Se cila metodë që pëdorët gjatë orës mësimore është në kompetencë të mësimdhënësit. Zakonisht mësimdhënësi duhet t'i aplikoj metodat varësisht nga nevojat dhe kërkesat e nxënësve, veçoritë e përmbajtjes së temës, nga mosha dhe aftësia e nxënësve për absorbim të njohurive të reja si dhe dëshira e arsimtarit që tek nxënësit të krijojë shprehje pune me tekst dhe në mënyrë të pavarur.

Që polanprogrami të realizohet në mënyrë sa më cilësore, arsimtari duhet të nxisë mësim interaktiv. Të mësuarit e tillë do ta mundësojë disponimi i njohurive paraprake që kanë nxënësit për problemet e përgjithshme shoqërore. Mësimdhënësi duhet t'i inkurajojë nxënësit për shprehje të lirë të mendimeve dhe të pikëpamjeve të tija për problemet shoqërore.

Mësimdhënësi, së bashku me nxënësit duhet të bëjë përpjekje për tejkalimin e mësimdhënies dhe vlerësimit tradicional. Ndihmë për gjetje të metodave më të përshtatshme do të ishte bashkëpunimi në mes të arsimtarëve të sociologjisë si dhe pjesmarrja nëpër seminare të ndryshme me karakter didaktik.

Në mënyrë që arsimtari të ketë mësimdhënie cilësore dhe sukses sa më të lartë tek nxënësit, mund të përdorë disa metoda dhe teknika siç janë:

- Shpjegimi
- Puna në grupe
- Diskutime të frutshme në zgjidhjen e problemit (debat)
- Furi (stuhi) mendimesh (brainstormingu)
- Vetëhulumtimi (kërkimi)
- Të shprehurit me gojë etj.

Gjatë procesit mësimor organizimi i nxënësve mund të jetë:

- Puna me grupe
- Puna me tërë klasën
- Puna në çifte dhe
- Puna individuale

Puna në grupe dhe në çifte parapëlqehet me qëllim që nxënësit të lirohen nga emocionet e pakëndshme (friga) dhe së bashku të diskutojnë në grup në mënyrë që të nxjerrin përfundime të sakta dhe me vlerë. Grupi mund të përbëhet nga 4-6 veta. Për temat që nxënësit kanë njohuri paraprake me sukses mund të zbatohet ligjerata interaktive e kombinuar me praktikën shoqërore.

Metoda - diskutim që zgjidh problemin ka për qëllim t'i për probleme të ndryshme nuk ka vetëm një zgjedhje. Atëherë iu mundësohet nxënësve të japin sa më shumë zgjidhje alternative dhe në fund të vlerësohet zgjidhja më e mirë.

Metoda - furi mendimesh (brainstorming) ka për qëllim që t'i aftësojë nxënësit të japin ide, zgjidhje dhe komente të shpejta për problemin e dhënë.

Arsimtari i përgatitur gjithnjë në qendër të vëmendjes e ka nxënësin dhe përdor strategji të ndryshme që tek ai të zhvillohet të munduarit kritik. Gjithmonë arsimtari duhet që mësimin ta bëjnë sa më interesant dhe të mos krijojë monotoni. Arsimtari duhet t'i respektojë parimet didaktike por që edhe tek nxënësit të krijojë shprehi të tillë që duke u nisur: prej të njohurës kah e panjohura, prej të thjeshtës * e ndërlikuarja, prej konkretës * abstraktja, dhe prej të veçantës * përgjithshmja t'i argumentojë mendimet e veta.

Vlerësimi

Vlerësimi nxënësve është pjesë e procesit mësimor. Përmes vlerësimit kuptojmë se sa nxënësit i kanë përfiuar njohuritë që dalin nga objektivat e vetë planite të programit. Vlerësimi, jo vetëm që është gjykim meritior për matjen cilësore dhe sasiore të njohurive por shërben edhe si nxitje për punë të mëvonshme. vlerësimi mund të bëhet:

- Me kontroll të pandërprerë të veprimtarive në orë
- me shkrim për mes testeve të llojeve të ndryshme (testet me përgjigje të shkrutëra, me testet alternative, testet me kombinime, testet me përgjigje të shumta etj.), eseve etj,
- gojarisht (mund të përdoret pjesërisht)
- detyrat e shtëpisë
- punë praktike

Vlerësimi duhet të bëhet në mënyrë sistematike (për çdo njësi mësimore), periodik, dhe semestral apo vjetor. Vlerësimi duhet t'i përmbajë këto karakteristika: **të jetë sistematik, objektiv, i vlefshëm, i besueshëm, i barabartë, i përshtatshëm, formues dhe duhet të bëhet në kohë të duhur.**

- **sistematik** – duhet të vlerësohet pas çdo njësie mësimore apo të një periudhe të caktuar kohore,
- **objektiv** - duhet që vlerësimi të bëhet në mënyrë të paanëshme pa marrë parasysh gjininë, prejardhjen etnike apo të farefisnisë,
- **i vlefshëm** – të vlerësohet realisht njohuria në bazë të kriterëve përkatëse.
- **i besueshëm** – vlerësimi të bëhet me të njëjtat standarde që tek nxënësi mos të krijohen dilema,
- **i barabartë** – që nxënësve t’u jipet mundësi të barabarta edhe atëherë kur ndoshta përvojat e tyre nuk janë të njëjta,
- **i përshtatshëm** – duhet të vlerësohen në mënyrën që u përshtaten më së miri personalitetit të nxënësve për t’u ikur emocioneve të pakëndëshme të nxënësve.
- **Vlerësimi në kohë të duhur** – vlerësimi duhet të bëhet gjatë vitit e jo krejt në fund të semestrit apo vitit, sepse nxënësi nuk ka kohë të përmirësohet.

Tipat e vlerësimit

Detyrë me përgjegjësi e mësimit është planifikimi i vlerësimit dhe kontrollimit të njohurive dhe të vështirësive të nxënësve që të arrihet një sukses më i madh, ekziston një disa tipa të vlerësimit:

Vlerësimi i bazuar në kriter: ka për qëllim të kontrollojë njohuritë e nxënësve në bazë të kriterëve standarde. Përgjegjet e testit duhet të përcaktohen me poena. Varësisht nga përqindja e poenave të fituara bëhet edhe vlerësimi. Poentimi i përgjigjeve mbetet në përgjegjësinë e mësimit.

Vlerësimi formues: ka për qëllim që mësimit të planifikojnë punën e tyre në të ardhmen. Ky vlerësim bëhet në fillim ose gjatë vitit mësimor dhe jo me nota.

Vlerësimi diagnostifikues: ka për qëllim t’i zbulojë vështirësitë dhe dobësitë që hasin nxënësit. Paratestet nuk vlerësohen me nota por shërbejnë vetëm si informacion për vështirësitë dhe të dobësitë në të mësuar.

Vlerësimi përmbledhës (kontrollues): ky lloj testimi bëhet zakonisht në fund të gjysmëvjetorit të parë dhe në përfundim të mësimit. Ka për qëllim që ta vlerësojë dhe të kontrollojë nivelin e njohurive të fituara gjatë një periudhe të caktuar.

Literatura:

1. Anthony Giddens, Sociologjia, Shtëpia botuese: Qabej, Tiranë 2002
2. Dr. Ante Fiamengo, Bazat e sociologjisë së përgjithshme, Rilindja, Prishtinë, 1984
3. Dr. Fehmi Agani dhe dr. Agim Hyseni, sociologjia për klasën e katërt
4. Zydi Dervishi, Sociologjia, Shtëpia botuese: Nënë Tereza, Tiranë, 2003
5. Dr. Ismail Hasani, Probleme teorike nga sociologjia e religjionit, Grafoprint, Prishtinë, 1996
6. Zydi Dervishi, Sociologji kulture, Shtëpia botuese: Jerusalem, Tiranë 2001
7. Bardhyl Musai, Psikologji edukimi, Shtëpia botuese: Pegi, Tiranë, 1999
8. Bardhyl Musai, Metodologjia e Mësimdhënies, Tiranë, 2003
9. Isuf Zeneli, Bazat e standardizimit dhe vlerësimit në arsim, Shtëpia botuese: Libri shkollor, Prishtinë, 2002